

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Οι εφημερίδες σε μιὰ γωνιά γράψανε, πώς αὐτοὶ κτόνησε στὰ Βοῦρλα ἢ Γερόδουλος τάδε, «γιατὶ ἀποτόχανε οἱ τελευταῖες τῆς προσπάθειες νὰ συγχωρεθεῖ ἀπὸ τοὺς δικαίους τῆς, στὴ Μυτιλήνη κι ἐβαρέε θηκε πιά τὴ ζωὴ τῆς». Οὔτε αὐτὸ δὲν λέει τίποτὰ στοὺς κυρίους ποὺ ἀνοίξανε πάλι τὰ σπίτια αὐτὰ, γινὰ προστατεύσουνε βέβαια τὰ ἀξιολύπητα αὐτὰ πλάσματα. Πουθενὰ δὲν εἶδαμε δυὸ λόγια συμπόνειας γιὰ τὸ δράμα τῆς ταπεινῆς αὐτῆς κοπέλλας. Δὲν ἐπρόκειτο βλέπετε γιὰ καμμιά ξένη βαρῶνη, μὲ σπουδαίους ἐρωμένους γιὰ ν' ἀξίζει ν' ἀσχοληθεῖ κανεὶς μ' αὐτήν.

* *

Τὸ Τμήμα ψήφου τοῦ Ε.Σ.Ε.

Τὸ Ε.Σ.Ε ἱδρύσε ἓνα *Τμήμα ψήφου* ποὺ ὀργάνωσε μιὰ δημόσια συγκέντρωση στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρία ὅπου ἐκλήθησαν μὲ τὸν τύπο *ὄσες ἑλληνίδες ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν ψήφο*. Συγχρόνως στάλθηκαν προσκλήσεις καὶ σὲ *μερικὰ σωματεῖα* κατὰ τὴν κρίση φαίνεται τοῦ Συμβουλίου τοῦ νέου τμήματος. Στὸ τέλος διαβάστηκε ἓνα ψήφισμα ὅπου ζητούσαν: α') νὰ μὴ ἀφαιρεθῇ τὸ δικαίωμα ψήφου ποὺ ἔχει ἤδη δοθῇ στὶς γυναῖκες· β') νὰ ἀναγνωρισθῇ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογιμότητας· γ') νὰ ἐπεκταθῇ τὸ δικαίωμα καὶ στὶς γυναῖκες κάτω τῶν 30 ἐτῶν *παρά μόνον ἐν ἰσχύϊ τοῦ περιορισμοῦ διὰ τὰς ἀγραμμάτων*· δ') νὰ ἐπεκταθῇ τὸ δικαίωμα καὶ διὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς.

Μερικὲς ἀπὸ τὶς παριστάμενες ζήτησαν νὰ διαμαρτυρηθοῦν γιὰ τὸν ἀποκλεισμὸ τῶν ἀγραμμάτων γυναικῶν, ἀλλὰ τὸ προεδρεῖο δὲν ἐπέτρεψε νὰ γίνῃ καμμιά συζήτηση. Θεώρησε ὅτι ἔγινε δεκτὸ τὸ ψήφισμα. Ὅσο κι' ἂν χαρίζεστε νὰ βλέπομε μιὰ νέα κίνηση φεμινιστικὴ ποὺ θάπλευθύνεται καὶ σάλλους κύκλους καὶ θὰ μπορέσει ἔτσι νὰ κερδίσει κάτι γιὰ τὴ γυναῖκα, δὲν μποροῦμε παρὰ νὰ ἐκφράσομε τὴ βαθειὰ μασλύπη ποὺ βρέθησαν γυναῖκες νὰ ἀναγνωρίζουν ὅτι *οἱ ἀγράμματοι ἄντρες μποροῦν νὰ ἔχουν περισσότερα δικαιώματα ἀπὸ τὶς ἀγράμματες γυναῖκες*. Μερικὰ γυναικεῖα σωματεῖα διαμαρτυρήθηκαν γιὰ τὴν

παράτυπη ίδρυση του Τμήματος ψήφου και το περιοριστικό του ψήφισμα. Τα σωματεία αυτά είναι ο **Διεθνής Σύνδεσμος Γυναικών**, **Ο Σύνδεσμος Κυριών προς προστασίαν της εργατίδος** (Πειραιώς) και **Η Ένωσις Ἑλληνίδων Ἀρναίας**. Δημοσιεύουμε ἀκόμα ἕνα χαρακτηριστικό ψήφισμα μερικῶν γυναικῶν τῆς Ὑδραϊκῆς Συνοικίας τοῦ Πειραιᾶ, πού δείχνει ὅτι καί ἡ ἀγράμματη γυναίκα ἔχει πολλές φορές μιᾶ λογική πολὺ ὀρθώτερη ἀπὸ πολλές **δηθεν** ἐγγράμματες κυρίες. Διατηροῦμε καί τὴ σύνταξη καί τὴν ὀρθογραφία τους :

« Ἀποφασίζωμεν καί ψηφίζωμεν τὰ ἑξῆς :

1ον) Νὰ ἀρθῇ ὁ δεσμός τῆς ἀγραμματοσύνης — Διότι — τὸ νὰ ὑπάρχουν ἀπέναντι τοῦ νόμου τῆς Πολιτείας ἄνθρωποι ἐγγράμματοι ~~ἐξαιρουμένους~~ τὰ πολιτικά των δικαιώματα καί ἄνθρωποι ἀγράμματοι μὴ δυνάμενοι νὰ φέρουν γνώμην περὶ Πολιτῶν Πολιτικῶν καί Πολιτείας λόγω τῆς ἀγραμματοσύνης των τότε ὀφθαλὸς ἡ Πολιτεία νὰ καταργήσῃ τὸ ἄρθρο τοῦ Συνταγματικοῦ δικαίου πού λέγει ὅλοι οἱ ~~Πολῖτες~~ εἶναι ἴσοι ἀπέναντι τοῦ νόμου τῆς Πολιτείας. Ἀποφασίζωμεν τὰ γράμματα δημιουργεῖτε τάξις ἀνθρώπων πρὸς ἐπινομούχων διαφορικῶν.

2ον) Ἡ ἀγραμματοσύνη δὲν ἡμποδίζει τίς γυναῖκες νὰ ταχθῶσιν εἰς τὸ πλευρὸν τῶν ἀνδρῶν εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν Ἀγῶνα τοῦ 1821.

3ον) Ἡ ἀγραμματοσύνη δὲν ἐμποδίζει τίς ἀγράμματος γυναῖκες εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν διαφόρων φόρων νὰ πληρώνουν τὸ ἴδιον ποσὸν μὲ τὰς ἐγγράμματος ἀσχέτως ἂν αἱ πρῶται δὲν ξέρουν πόσα δίδραχμα ἔχει τὸ ἑκατόδραχμο καί πόσα λεπτὰ τὸ εἰκοσάδραχμο ἀπὸ τίς δεύτερες πού ξέρουν καλὰ τὰ χιλιοστὰ τῆς δραχμῆς ».

Τὸ Συμβούλιον τοῦ Σ. Δ. Γ. ἔχοντας ὑπόψιν ὅτι ἦταν ἀνάγκη πρῶτα νὰ διευκρινιστῇ ἢ ὡς πρὸς τὸ ψήφισμα αὐτὸ στάση τῆς Ε. Ε. τοῦ Ε. Σ. Ε. πού στάθηκε εἰσαμα τῶρα ἕνας πολῦτιμος καί πρόθυμος σύμμαχος μας σὲ ὅλες μας τίς διεκδικήσεις, ἔστειλε στὸ Ε. Σ. Ε. τὸ γράμμα πού δημοσιεύουμε παρακάτω, καθὼς καί τὴν ἀπάντησιν τοῦ Ε. Σ. Ε.

Πρὸς τὴν

Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ε. Σ. Ε.

Φίλη κυρία Πρόεδρος,

Ἡ μακρὰ καί καρποφόρα συνεργασία μας μὲ τὸ Ε. Σ. Ε. σὲ πολλὰ ζητήματα σχετικὰ μὲ τὰ δικαιώματα τῆς γυναίκας, ἰδιαιτέρως δὲ ἡ τελευταία μας σύμπραξις μαζί του στὴν Ε. Γ. Ε. μᾶς ἔκανε νὰ χαροῦμε ξεχωριστὰ ὅταν πληροφορηθήκαμε ἀπὸ τρίτα πρόσωπα ὅτι θὰ ἀναλάμβανε τὸ Ε. Σ. Ε. μιὰν ἔντονη δράσιν σχετικὰ μὲ τὴν γυναικεία ψήφου, ἰδρύοντας γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ξεχωριστὸ τμήμα. Τελευταία μάλιστα ψήφισμα τοῦ Ε. Σ. Ε. πού ἔπειτα ἀπὸ πρότασίν μας στὴν περσινὴ Γεν. Συνέλευσιν τοῦ Ε. Σ. Ε. δέχτηκαν 26 σωματεῖα μέλη του καί μὲ τὸ ὅποιο ζητοῦσε μαζί μας τὴν **ἄρση τῶν περιορισμῶν τῆς ἡλικίας καί τῆς μορφώσεως** στὴν ψήφου τῶν γυναικῶν στὶς δημοτικὰς καί κοινοτικὰς ἐκλογάς, καθὼς καί τὴν ἐπέ-

κταση του δικαιώματος και στις βουλευτικές εκλογές, μās έκαμε να πιστεύουμε πώς ο φεμινιστικός αγώνας έμελλε να ένισχυθῆ σημαντικά με τις δυνάμεις που θα ένινητοποιούντο. Και σαν στρατιώτες άφωσιωμένοι στην ιδέα της τελικής νίκης δέν μπορούσαμε παρά να χαρούμε για τὸ γεγονός αυτό, μόλο που άγνοηθήκαμε ως σωματείο μέλος του Ε.Σ.Ε. στην κίνηση αυτή στην όποία καλέστηκαν να λάβουν μέρος αντιπρόσωποι άλλων σωματείων μελών του. Τὸ ψήφισμα όμως της Α' Γεν. Συνελεύσεως του νέου τμήματος όπως τὸ εἶδαμε δημοσιευμένο στην «Πρωία» της 27 Μαΐου μās έκανε αληθινή κατάπληξη διότι δέν εἴμπορούμε να έννοήσουμε πώς, **τμήμα** του Ε. Σ. Ε. που ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του και έπειτα από πρόσκλησή του, είναι δυνατόν να έχει διαφορετική πολιτική ως προς τις γυναικείες διεκδικήσεις από την Έκτελεστική του Έπιτροπή. Πώς είναι δυνατόν ένα φεμινιστικό σωματείο που, σύμφωνα και με τὸ διεθνικό του πρόγραμμα, δέν μπορεί παρά να επιδιώκει την έξισωση των πολιτικών δικαιωμάτων και των δύο φύλων, **να άναγνωρίζει έπίσημα ότι οι άγρόμματοι άνδρες έχουν περισσότερα δικαιώματα από τις άγρόμματος γυναίκες** και να στερεί τὰ πολιτικά δικαιώματα από τὸν υγιέστερο και παραγωγικότερο γυναικείο πληθυσμό της χώρας, την εργάτρια και την άγρότισσα, έπειδή τὸ κράτος δέν εφρόντισε να τις μορφώσει.

Θά μπορούσε να μās αντίταξει ἡ Ε.Ε. του Ε.Σ.Ε. ότι, από τότε που δέχτηκε τὸ πρώτο ψήφισμα, άλλαξε γνώμη και τάχτηκε **ὕπερ** του περιορισμού της μορφώσεως. Και θά ήταν ίσως δικαίωμα της. Νομίζουμε όμως ότι μιὰ τόσο σοβαρή απόφαση δέν μπορούσε να ληφθῆ χωρίς να κληθῆ **γιαυτό τὸ σκοπό**. Γεν. Συνέλευση των σωματείων μελών του Ε.Σ.Ε.

Γι' αυτό, ως σωματείο μέλος του Ε.Σ.Ε. παρακαμούμε την Έκτ. Έπιτροπή να μās πληροφορήσει :

α') **Αν τὸ ψήφισμα του Τμήματος Γυναικείας Ψήφου αντιπροσωπεύει και τὴ γνώμη του Ε.Σ.Ε.**

β') **Αν δέν** τὴν αντιπροσωπεύει, πώς είναι δυνατόν ένα **τμήμα του** να έχει διαφορετική πολιτική σε ζητήματα οὐσιαστικά από την Έκτ. Έπιτροπή ;

Έπειδή πρόκειται για ζήτημα άρχῆς ξεαιρετικά σοβαρό, σās παρακαλούμε να έχουμε απάντησή σας όσο τὸ δυνατόν γρηγορότερα.

Ἀθήναι 29 Μαΐου 1934

Με ξεχωριστή τιμή

Ἡ Πρόεδρος Ἡ Γεν. Γραμματεὺς
Αὔρα Σ. Θεοδοροπούλου Κική Κομποπούρη

* *

Ἡ απάντηση του Ε.Σ.Ε.

Ἀγαπητῆ Κυρία Πρόεδρος,

Εἰς απάντησιν της από 29 λήξαντος ε.έ. επιστολής σας, έχουμε τὴν τιμὴν να σās γνωρίσωμεν, ότι ἡ Ε.Ε. λυπεῖται βαθύτατα διὰ τὴν δημιουργηθεῖσαν παρ' Ὑμῶν δυσμενῆ έντύπωσιν εκ των ενεργειῶν του

τμήματος ψήφου του Ε.Σ.Ε., τὸ όποῖον ιδρύθη και λειτουργεῖ συμφώνως προς τὰ άρθρα 14, 15 και 16 του Καταστατικού.

Εἶνε αληθές ότι ἡ διάταξις του άρθρου 16 του Καταστατικού, όπου αναφέρεται ότι «ἡ εργασία των τμημάτων εἶνε ανεξάρτητος από τὴν Έκτελεστικὴν Έπιτροπήν», εἶνε διατυπωμένη κατά τρόπον δυνατόν ίσως εν αλληλουχία προς τὰ λοιπά άρθρα, να οδηγῆσει εἰς άσαφείας ως προς τὴν έκτασιν της τῆς τῆς ανεξαρτησίας. Διὰ τούτο θά ἡδύνατο ίσως, δοθησομένης ευκαιρίας, να γίνῃ σκέψις περὶ σαφούς προσαρμογῆς της διατάξεως αυτής προς τὸ ὅλον πνεῦμα και τὸν σκοπὸν του Ε.Σ.Ε., διὰ τὴν εξασφάλισιν της αναγκαίας ένότητος πνεύματος και ενεργειῶν.

Έν πάση περιπτώσει τὸ τμήμα ψήφου προς τὸ όποῖον διεβιβάσθη ἡ ὑμετέρα επιστολή, εν απαντήσει αὐτοῦ αναλύει και διασαφηνίζει τὰς ενεργείας του ἐπὶ του προκειμένου, αντίγραφον δὲ της επιστολής ταύτης ως και εκείνης τὴν όποίαν ἡ Ε.Ε. απήθυνε προς τὸ τμήμα ψήφου ἐπὶ του ανακηθέντος ζητήματος, έχουμε τὴν τιμὴν να επισυνάψωμεν εσωκλείστως.

Κατόπιν τούτων ἡ Ε.Ε. θέλει να πιστεύῃ ότι ἀπέναντι των ἐπιτυχῶν προσπαθειῶν, τὰς όποιās τὸ τμήμα ψήφου καταβάλλει διὰ τὴν άναγνώρισιν του δικαιώματος του ἐκλέγεσθαι εἰς τὰς γυναίκας κατὰ τὰς Δημοτικές εκλογάς και διὰ τὸν ὑποβιβασμὸν του κατωτάτου όριου ἡλικίας, διὰ τὴν γυναικείαν ψήφον από των 30 ἐτῶν εἰς 25, και αἵτινες δύνανται να χαρακτηρισθῶσιν ως σταθμός **προς τὴν πλήρη έξίσωσιν των πολιτικῶν δικαιωμάτων ἀμφοτέρων των φύλων**, δέν θά θελήσετε να διαταράξετε τὴν όμοιον και άγάπην αἱ όποίαι πρόει να συνδέουν, ὅλον τὸν γυναικείον κόσμον τὸν αποτελοῦντα τὴν Ὀμοσπονδίαν της Ὀργανώσεώς μας, και αἱ όποίαι διὰ της

ένότητος καὶ συμπνοίας ἐξασφαλίζουν τὴν ἐν γένει
προαγωγὴν τῶν γυναικείων ζητημάτων.

Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι μετὰ τὴν τοιαύτην διασάφισιν
θὰ ἐξακολουθήσετε νὰ συνεργάζεσθε καὶ εἰς τὸ μέλλον
μὲ τὸ Ε.Σ.Ε. διὰ τὴν δλοκλήρωσιν ἑνὸς τῶν σκοπῶν
αὐτοῦ, ὃν ἀπὸ κοινοῦ ἐπιδιώκομεν, **τὴν ἰσότητα τοῦ-**
τέστιν τῶν δύο φύλων, καὶ τὴν ἐξίσωσιν τῶν πο-
λιτικῶν αὐτῶν δικαιωμάτων, διατελοῦμεν μὲ ἐξαί-

ρετον τιμὴν καὶ φιλικὸς χαιρετισμούς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7 Ἰουνίου 1934

Ἡ Πρόεδρος
P. Γεωργαντά

Ἡ Γεν. Γραμματεὺς
E. K. Βάρδα

Ἐπειτα ἀπὸ τὸ γράμμα αὐτὸ τὸ Συμβούλιον τοῦ
Σ.Λ.Γ. θὰ συνέλθῃ γιὰ νὰ ἀποφασίσῃ γιὰ τὴν στά-
σιν ποὺ πρέπει νὰ πιάσῃ ὡς πρὸς τὸ Ε.Σ.Ε.